

KS/2026:197

KS § 70**Riktlinje för Gagnefsinitiativet i Gagnefs kommun****Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige**

1. Anta ”Riktlinje för Gagnefsinitiativet i Gagnefs kommun” att gälla från och med 1 januari 2027.

Kommunstyrelsens beslut under förutsättning av erforderligt beslut från kommunfullmäktige

1. Ge kommunchefen i uppdrag att fastställa rutin för Gagnefsinitiativet i Gagnefs kommun.

Motivering till beslut

Kommunfullmäktige beslutade den 15 december 2025 (KF § 223) att bland annat:

- ge kommunstyrelsen i uppdrag att förbereda införandet av Gagnefsinitiativet.

Den föreliggande riktlinjen utgör det styrande dokument som krävs för att genomföra kommunfullmäktiges beslut. Riktlinjen tydliggör de övergripande principerna, kraven och ansvarsfördelningen för Gagnefsinitiativet och avgränsar sig från den operativa handläggningen, vilken ska regleras i en separat rutin beslutad av kommunstyrelsen.

Riktlinjen bedöms vara ett nödvändigt dokument för att verkställa fullmäktiges beslut och säkerställa en rättssäker, transparent och modern hantering av medborgarinitiativ.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade den 5 maj 2025 (KF § 55) att tillsätta en tillfällig beredning med uppdrag att utreda och föreslå förändringar av kommunens arbete med medborgarförslag och medborgardialog.

Uppdraget syftade till att:

- stärka förtroendet för kommunens beslutsprocesser,
- öka delaktighet och öppenhet,
- möjliggöra effektivare resursanvändning,
- utveckla digitala arbetsätt.

Beredningen konstaterade i sitt betänkande att:

- nuvarande ordning enligt kommunallagen är administrativt tung,
- hanteringen inte stödjer kommunens digitala ambitioner,
- det finns behov av ökad flexibilitet och modernisering,
- medborgarnas delaktighet kan stärkas genom nya former för initiativ och dialog.

Beredningen föreslog att ett nytt system – Gagnefsinitiativet – införs och att kommunens arbete med medborgardialog utvecklas genom kompletterande former såsom fokusgrupper, medborgarpaneler och öppna möten.

Kommunfullmäktige godkände beredningens redovisning den 15 december 2025 och gav kommunstyrelsen i uppdrag att förbereda införandet av Gagnefsinitiativet.

Bedömning

Riktlinjen för Gagnefsinitiativet:

- är förenlig med kommunfullmäktiges beslut (KF § 223),
- bygger på beredningens betänkande och slutsatser,
- tydliggör principer, krav och ansvar,
- är förenlig med kommunallagen avseende medlemskap, kompetens och demokratiska principer,
- är förenlig med förvaltningslagen avseende legalitet, objektivitet och service,
- bedöms stärka kommunens arbete med delaktighet, transparens och digitalisering.

Riktlinjen bedöms vara ändamålsenlig och nödvändig för att genomföra fullmäktiges beslut om införande av Gagnefsinitiativet.

Finansiering

Införandet av Gagnefsinitiativet bedöms kunna genomföras inom befintliga ekonomiska ramar. Eventuella kostnader för utveckling av e-tjänst och kommunikation hanteras inom ordinarie budget för digitalisering och kommunikation.

Måluppfyllelse

Riktlinjen bidrar till att uppfylla kommunens mål om:

- stärkt demokrati och ökad delaktighet,
- utvecklade digitala arbetssätt
- effektivare och mer transparenta arbetssätt

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kommunstyrelsens förvaltning, 2026-05-06, 3 sidor.
Riktlinje för Gagnefsinitiativet i Gagnefs kommun, 4 sidor.

Underlag

Betänkande: *Sammanfattning av beredningens arbete och förslag*
(KS/2024:159/00), 7 sidor.

Tidigare beslut

KF 251215 § 223, dnr KS/2024:159
KF 250505 § 55, dnr KS/2024:159

Lagrum

Kommunallagen 1 kap. 2 §, 2 kap och 8 kap 2 §.
Förvaltningslagen 5–7 §§
Offentlighetsprincipen och dataskyddslagstiftningen

Protokollsutdrag

Kommunfullmäktige

Riktlinje för Gagnefsinitiativet i Gagnefs kommun

Beslutsinstans	Beslutsdatum, paragraf	Diarienummer
Kommunfullmäktige	2026-06-15, § x	KS/2026:197
Beredningsorgan	Beslutsdatum, paragraf	Diarienummer
Kommunstyrelsen	2026-05-26, § 70	KS/2026:197
Dokumenttyp	Revideras	Handläggare
Riktlinje	2030	Kommunjurist

Innehållsförteckning

1	
1. Syfte.....	3
2. Omfattning.....	3
3. Definitioner.....	3
4. Grundprinciper	3
5. Krav på initiativ	4
6. Roller och ansvar.....	4
7. Juridiska förutsättningar	4
8. Uppföljning	4
9. Ikraftträdande och revidering.....	4

1. Syfte

Syftet med riktlinjen är att ange de övergripande principer och krav som ska gälla för Gagnefinitiativet – kommunens system för medborgarinitiativ.

Riktlinjen ska säkerställa att medlemmar i kommunen ges en rättssäker, tillgänglig och demokratisk möjlighet att påverka kommunens utveckling.

2. Omfattning

Riktlinjen gäller för alla nämnder och förvaltningar i Gagnefs kommun samt för alla medlemmar i kommunen som lämnar initiativ. Den reglerar ramar och förutsättningar för Gagnefinitiativet, men inte den praktiska handläggningen.

3. Definitioner

- Gagnefinitiativet: Kommunens form för medborgarinitiativ, som ersätter tidigare medborgarförslag enligt kommunallagen.
- Medlem: Person folkbokförd i Gagnefs kommun.
- Initiativ: Ett förslag som lämnas av en medlem inom ramen för Gagnefinitiativet.
- Kompetensområde: Kommunens lagstadgade ansvarsområde enligt kommunallagen.

4. Grundprinciper

Gagnefinitiativet ska vila på följande principer:

- Demokratisk delaktighet: Medlemmar ska ges möjlighet att påverka kommunens utveckling.
- Rättssäkerhet: Initiativ ska hanteras sakligt, objektivt och inom kommunens kompetens.
- Tillgänglighet: Systemet ska vara lätt att använda och tillgängligt för alla medlemmar.
- Transparens: Inkomna initiativ och beslut ska vara offentliga i den utsträckning lagstiftningen medger.
- Likabehandling: Alla initiativ ska behandlas enligt samma principer.

5. Krav på initiativ

Ett initiativ ska:

- lämnas av en person som är folkbokförd i Gagnefs kommun,
- avse en fråga inom kommunens ansvarsområde,
- inte avse enskilda individer eller strida mot lagstiftning,
- vara sakligt och förenligt med god förvaltningssed.

6. Roller och ansvar

- Kommunfullmäktige beslutar om riktlinjen och följer upp dess tillämpning.
- Kommunstyrelsen ansvarar för att Gagnefinitiativet tillämpas enligt riktlinjen och för att säkerställa att nämnderna hanterar initiativ inom rimlig tid.
- Nämnderna ansvarar för att pröva och besluta i initiativ som faller inom deras verksamhetsområde.
- Förvaltningarna ansvarar för att tillämpa riktlinjen och följa fastställd rutin.

7. Juridiska förutsättningar

Gagnefinitiativet ska tillämpas i enlighet med:

- kommunallagen (demokratisk grund, medlemskap, kompetensregler),
- förvaltningslagen (legalitet, objektivitet, proportionalitet, service),
- offentlighetsprincipen och dataskyddslagstiftningen.

8. Uppföljning

Kommunstyrelsen ska årligen följa upp:

- antal inkomna initiativ,
- beslutade initiativ,
- handläggningstider,
- eventuella behov av revidering av riktlinjen.

9. Ikraftträdande och revidering

Riktlinjen gäller från och med den 1 januari 2027 och ska ses över minst en gång per mandatperiod eller vid behov.